

**Magyarország
Külügyi és Külgazdasági Stratégiája**

2015

TARTALOMJEGYZÉK

1.	ÚJ MAGYAR KÜLPOLITIKA.....
2.	GLOBALIS GAZDASÁGI KERETFELTÉTELEK ÉS KILÁTÁSOK .....
3.	MAGYAR GAZDASÁGPOLITIKAI CÉLKITŰZÉSEK.....
4.	A STRATÉGIA VÉGREHAJTÁSÁRÓL .....
4.1.	ÁLTALÁNOS STRATÉGIAI CÉLOK ÉS FELADATOK.....
4.1.1.	AZ EXPORT BŐVÍTÉSE ÉS SZERKEZETÉNEK KIEGYENSÚLYOZÁSA .....
4.1.2.	BERUHÁZÁS-ÖSZTÖNZÉS ÉS „ÚJRAIPAROSÍTÁS” .....
4.2.	A VÉGREHAJTÁS SIKERÉNEK MÉRCÉI .....
4.3.	A KÜLGAZDASÁG-POLITIKA KAPCSOLATA A GAZDASÁGPOLITIKAI CÉLKITŰZÉSEKKEL .....
4.4.	ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZER .....
5.	ÁGAZATI PRIORITÁSOK.....
5.1.	ÉLELMISZERIPAR .....
5.2.	MEZŐGAZDASÁG .....
5.3.	INFOKOMMUNIKÁCIÓ .....
5.4.	VÍZGAZDÁLKODÁS, HULLADÉKKEZELÉS .....
5.5.	SZOLGÁLTATÁSOK.....
5.6.	JÁRMŰIPAR .....
5.7.	GYÓGYSZERIPAR, EGÉSZSÉGIPAR.....

1. Új magyar külpolitika

A nemzetközi gazdasági-pénzügyi válság és annak nyomán a globális hatalmi rendszer átalakulásának felgyorsulása alapvető változásokat hozott a külpolitika jellegét, jelentőségét és funkcióját illetően. Azon országok, amelyek ezt nem ismerik fel, és nem képesek hagyományos diplomáciájuk megújítására, a változások vesztesei lesznek. Magyarországnak minden adottsága és lehetősége megvan arra, hogy a nyertesek közé tartozzon, ehhez azonban új alapokra kellett helyezni a külső világgal való kapcsolattartásának és az abban való érvényesülésének legfontosabb eszközt jelentő külpolitikáját.

***

Tekintettel a világban jelenleg zajló, rendkívüli horderejű és sebességű hatalmi (politikai-gazdasági-katonai) átrendeződésre, sorsdöntő fontosságú, hogy Magyarország milyen gyorsan és rugalmasan képes a saját javára fordítani a változásokat. Ezért az ország hosszú távú jövőjét, geopolitikai pozícióját meghatározó nemzetstratégiai kérdés, hogy a magyar diplomácia számára adottak-e a hatékony működéshez szükséges intézményi, irányítási és legfőképpen szemléleti keretek. Oly keretek, melyek biztosítják a nemzeti érdekek érvényesítéséhez nélkülözhetetlen külügyi éleslátást, stratégiai tervezési képességet, valamint a precíz, hatékony kivitelezést, egyszóval egy minden elemében újszerű külpolitika sikerességét.

Mindez csakis egy külsőleg-belsőleg megújított, dinamizált, a gazdasági és politikai folyamatokat értő apparátussal lehetséges, immár minden elemében elhagyva a defenzív, gyakran önfeladó, mindenáron kifelé megfelelni akaró külpolitikai gondolkodásmódot, és a végrehajtást bénító, jelentős részben a szocializmus időszakából örökölt berögzödések, az évtizedes mintákat követő, a napi bürokratikus működésben kimerülő 'külpolitizálást'.

A világban végbemenő változások következményeként külpolitika és külgazdaság többé nem önálló területek, még csak nem is kiegészítik, hanem egyenesen feltételezik egymást: nincs sikeres külpolitika sikeres külgazdaság nélkül, és fordítva. Magyarország gazdasági növekedése szempontjából a külgazdasághoz kapcsolódó ágazatok kiemelt jelentőséggel bírnak: kivitelünk éves volumene megközelíti bruttó nemzeti össztermékünk értékét. Ezért nem túlzás azt állítani, hogy a magyar nemzetgazdaság számára létfontosságú kérdés, mennyire sikeresen tudja 'eladni' magát. Erre vonatkozó esélyeink márpedig kiválóak: egyedülálló geostratégiai adottságaink (kelet-nyugat határvidék jelleg, földrajzi védettség, mezőgazdasági, vízrajzi potenciál, kelet-nyugati logisztikai megkerülhetetlenség, kedvező befektetési környezet, nyugati beágyazottság mellett keleti nyitottság) lehetőséget adnak arra, hogy külpolitikánk új feladatként felépítsük azt az új struktúrát, mely biztosítja Magyarországnak, hogy a változások nyertesei, ne pedig passzív elszenvetői legyünk.

Mire való ma tehát a külpolitika?

A nemzeti érdekek – azon belül a gazdasági érdekek – minden egyéb szempontot felülíró érvényesítésére a nemzetközi szinten. Ezt pedig csakis egy lendületes, a szó valódi értelmében vett Új Külpolitika, és egy azt végrehajtani képes, a számszerű, gazdasági

eredményközpontúság jegyében működő új külügyi rendszer képes biztosítani. Így válhat külügyi érdekérvényesítésünk minden jelentős területét, így a kultúrdiplomáciát is magába foglaló Új Külpolitika hazánk külgazdasági térnyerésének legfontosabb eszközévé.

Magyarország nemzetközi összehasonlításban is jelentős külgazdasági eredmények sorát érte el az elmúlt években annak ellenére, hogy jelentős hátrányból indult a keleti piacokért és tőkebefektetésekért folyó versenyben.

Külpolitikai-külgazdasági stratégiánkat két lábra kell állítani. Az egy lábon állás kiszolgáltatottá tesz, akármelyik lábunkon is állunk. Egyszerre kell folyamatosan erősítenünk a tradicionális európai és euro-atlanti kapcsolatrendszerünket valamint építenünk a keleti irányú együttműködéseinket. Olyan kiegyensúlyozott politikát kell folytatnunk, mely azt eredményezi, hogy mindenki érdekelt lesz Magyarország sikerében.

Közép-Európa politikai és gazdasági súlya folyamatosan felértékelődik. A sok vita mellett abban széles körű egyetértés van, hogy ez a térség lesz a jövőben az európai növekedés motorja. Érdeünk, hogy fenntartsuk a visegrádi együttműködés szorosságát, szomszédainkkal pedig olyan pragmatikus kapcsolatokat működtessünk, melyek közös eredményeket hoznak, melyekre alapozva még az oly hosszú ideje fennálló nehéz kérdések is a siker reményével lesznek megvitathatók.

Ki kell mondanunk és világossá kell tennünk: Magyarországnak vannak geopolitikai érdekei Közép-Európában. Ezek pedig a következők: legyen béke és stabilitás a térségben, folyamatosan fejlesszük kereskedelmi kapcsolatainkat valamint a szükséges beruházások nyomán teremtsük meg az energia ellátásunk hosszú távú biztonságát.

Minden körülményeket és célkitűzéseket figyelembe véve igazoltnak látjuk azon megközelítésünket, mely szerint a külpolitika immár nem cél, hanem eszköz arra, hogy érvényesítsük nemzeti érdekeinket az új világrendbe. A klasszikus diplomáciai feladatokat mindenkor el kell végezni, de ez már önmagában nem elég.

2. Globális gazdasági keretfeltételek és kilátások

A 2008–2009-es pénzügyi, majd a 2012-es szuverén adósságválság miatt lelassult a világgazdaság növekedése, csökkent a globális kereslet, zsugorodtak az exportpiacok. A válság véget vetett a korábbi globális likviditásbőségnek, szűkítette és megdrágította a külső forráshoz jutást is. A válság következtében mérséklődött a külföldi tőketulajdonosok kockázatvállalási hajlandósága, csökkent a bankok hitelezési képessége és készsége. A piaci szféra finanszírozási tevékenységének visszahúzódásával párhuzamosan felértékelődött a jegybankok, beruházási bankok és a kormányok szerepe a gazdaságfejlesztés, beruházás-ösztönzés és munkahelyteremtés területén.

Alapjaiban rendeződtek át a világgazdasági viszonyok. Olyan térségek versenyképessége kezdett dinamikusabban növekedni, melyekről ezt korábban kevesen gondolták volna.

Az Európai Unió jelentős veszteséget szenvedett el versenyképesség területén, és sajnos a jelenleg Európában zajló geopolitikai folyamatok nagy része teljes mértékben ellentétes a hosszú távú európai érdekekkel.

A nyitott gazdasággal rendelkező országok különösen ki vannak téve a globális kereslet és tőkeáramlás változásainak. Számukra a kellően rugalmas és differenciált exportszerkezet, a globális termelésbe és szolgáltatóiparba beágyazott, versenyképes hazai vállalatok sokasága, illetve a külföldi tőke számára a hazai piacon vonzó beruházási feltételek biztosítása lehet a záloga annak, hogy képesek legyenek a külső hatásokat tompítani, illetve az újonnan adódó lehetőségeket kiaknázni.

Annak érdekében, hogy a válság után átalakuló világgazdaságban hazánk sikeres legyen a külföldi felvevőpiacokért és működő tőkéért folyó kiélezett versenyben, új típusú, külgazdasági fókuszú külpolitikát folytatunk. A globális gazdaság és a növekedési erőközpontok átrendeződése gyors és rugalmas reakciót követel, ezért exportorientált ország lévén a külpolitika fő fókusza immár a külgazdasági expanzió támogatása és a nemzeti érdekek határon átnyúló érvényesítése.

Ezért a gazdasági erőt egyrészt érvényesítő, másrészt gyarapító *kereskedelmi és tőkevonzási képességek* mind közgazdaságilag, mind külpolitikailag nagy súllyal esnek latba.

3. Magyar gazdaságpolitikai célkitűzések

Magyarország Kormányának kiemelt társadalom- és gazdaságpolitikai célja a gazdaság stabil, kiegyensúlyozott bővülése és a foglalkoztatottság növelése. Ezt a kettős célkitűzést a GDP-arányos államháztartási hiány 3% alatt tartása, a bruttó államadósság-ráta mérséklése, valamint a devizában denominált adósság részarányának csökkentése mellett kívánja elérni.

Magyarország Kormánya 2010 és 2014 között fegyelmezett fiskális politikát folytatva stabilizálta az ország gazdasági-pénzügyi helyzetét. 2013-ban Magyarország kikerült a túlzottdeficit-eljárás alól és előtörlesztéssel visszafizette az IMF hitelt.

A 2014–2020-as időszakban a dinamikus és tartós GDP-növekedés biztosítása és a foglalkoztatás további növelése áll a gazdaságpolitika középpontjában. A globális versenypozíció javítása és egy több lábbon (fogyasztás, beruházások, nettó export) álló, tartós növekedést biztosító, rugalmas gazdaságszerkezet kialakítása érdekében Magyarország Kormánya átfőrmálta a gazdaságpolitikai eszköz- és intézményrendszert, melynek keretében hazánk a 2014–2020 között rendelkezésre álló uniós források 60%-át a gazdaságfejlesztés támogatására fordítja.

Az új típusú magyar külpolitika fókuszába a növekedési és munkahely-teremtési célokkal összhangban lévő külgazdasági érdekek érvényesítése került. A külgazdasági célok hatékony megvalósítása érdekében a Külgazdasági és Külügyminisztérium irányítása alatt immár egységes és integrált rendszert képez a külgazdaság, külügy és kultúrdiplomácia. Ebben az integrációban a minisztérium, a külképviseltek és a háttérintézmények egymással szoros együttműködésben, a külügy és a kultúrdiplomácia eszköztárát felhasználva támogatják a magyar külgazdasági érdekek érvényesítését.

4. A Stratégia végrehajtásáról

4.1. Általános stratégiai célok és feladatok

A világgazdasági folyamatok több szempontból is meghatározó jelentőséggel bírnak egy olyan, nyitott nemzetgazdaság növekedési kilátásaira, mint Magyarország. A magyar gazdaság a világ GDP-jének 0,24%-át adja, így a globális gazdasági folyamatok változásai adottságnak tekinthetők. A magyar GDP bővülését befolyásoló két legfontosabb külső gazdasági tényező a nemzetközi kereskedelem és a tőkeáramlás alakulása.

2013-ban a magyar kivitel a GDP 96,2%-át, a behozatal pedig a 88,2%-át tette ki, ami jól mutatja a gazdaság nyitottságát. Az uniós tagállamok között hazánkban a 4. legmagasabb a nettó export, amely a magyar gazdaság növekedésének egyik legfontosabb motorja. A közvetlen külföldi működőtőke állományának bővülése a beruházásokon keresztül szintén kiemelt szerepet játszik a gazdaság növekedésében és a munkahelyteremtésben. 2013-ban a GDP 85,3%-át tette ki a hazánkba beáramlott FDI állománya, amellyel Magyarország az OECD országok között a 6. helyen áll.

A fenti sajátosságok figyelembe vételével az Akcióterv tökevonzó képesség erősítése, a kivitel bővítése, a célpiacok és exportágazatok diverzifikálása, valamint a magyar vállalkozások exportképességének erősítése révén járul hozzá a gazdaságpolitika célkitűzéseinek (fenntartható és robusztus gazdaságnövekedés, munkahelyteremtés) megvalósításához és a finanszírozási mozgástér bővítéséhez (államadósság csökkenése, külső egyensúly javítása).

Célkitűzésünk, hogy Magyarországon legyen a legmagasabb:

- az ipar hozzájárulása a nemzetgazdasági teljesítményhez (ipar/GDP) az Európai Unió tagállamai között;
- az export aránya a GDP-hez képest (export/GDP) az Európai Unió tagállamai között;
- az egy főre jutó közvetlen működő tőke állomány (FDI/fő) Közép-Európában.

2013-ban az ipar (építőipar nélkül) a magyar GDP 26,4%-át adta, ami a 4. legmagasabb volt az Európai Unióban Románia (33,6%), Csehország (30,5%) és Szlovákia (27,0%) után. 2013-ban a GDP-arányos magyar export 96,2% volt, ami az Európai Unióban Luxemburg (175,7%) után a 2. legmagasabb arányt jelentette. 2013. évi adatok alapján az egy főre jutó közvetlen külföldi működő tőke-állomány Magyarországon 7983 euró/főt tett ki, amely Közép-Európában a 2. legmagasabb volt Csehország után (9379 euró/fő).

Feladatunk tehát:

- az export bővítése, földrajzi és termékszerkezetének kiegyensúlyozottabbá tétele, tehát: új külpiaci lehetőségek felkutatása, illetve a kivitel növelése a meglévő felvevőpiacokon;
- a hazai vállalkozások széleskörű bekapcsolása a globális termelési, szolgáltatási láncokba, tehát: a magyar vállalatok külpiaci sikereinek elősegítése, piacra lépésük és külföldi beruházásaik ösztönzése;
- a külföldi működő tőke-beáramlás és a beruházások ösztönzése, vagyis új munkahelyteremtő hazai beruházások támogatása.

A gazdaság fejlesztését közvetett módon is támogatja, hogy mindhárom fenti csatornán keresztül fejlett külföldi technológia, versenyképes know-how és jelentős pénzügyi forrás érkezik Magyarországra.

4.1.1. Az export bővítése és szerkezetének kiegyensúlyozása

A magyar gazdaság nyitottságának előnye, hogy a magas nettó export a GDP-növekedés egyik legfontosabb motorja. 2010 óta a folyó fizetési mérleg szufficites, és az azóta egyre növekvő pozitív egyenleg biztosítja a magyar gazdaság külső egyensúlyát. Az Országgyűlésnek 2014. október 30-án benyújtott 2015. évi költségvetési törvényjavaslat előrejelzése alapján a termékek és szolgáltatások kivitelének volumene az idénre várható 7%-os növekedés után jövőre is 6,9%-kal bővíülhet. Ez a dinamikus exportexpánzió az egyik legfontosabb biztosítéka annak, hogy a folyó fizetési mérleg többlete a 2014-es 4,4-ről 2015-re 5,3 milliárd euróra emelkedjen.

A magyar export több szempontból is koncentrált, ami a globális folyamatokkal szemben sérülékennyé teheti. A magyar kivitel közel 80%-a az Európai Unióba irányul. Az egyoldalú földrajzi kitérttség csökkentése és a magyar exportexpánzió fenntartása érdekében célszerű a dinamikusabban növekvő, Unión kívüli felvevőpiacok magyar kivitelén belüli részarányát a 2013. évi valamivel több, mint 20%-ról 2018-ra 33%-ra növelni. Az export kiegyensúlyozottabb földrajzi szerkezetének elérése érdekében Magyarország Kormánya meghirdette a Keleti Nyitás stratégiáját. Az új külgazdasági irányvonal célja, hogy több lábra állítva a magyar külgazdaságot csökkentse külgazdasági kiszolgáltatottságot, és a növekedés külső motorját válságállóbbá, robusztusabbá tegye.

Nemcsak a kivitel földrajzi szerkezete, az exportóri kör is meglehetősen koncentrált. A magyar kivitel 85%-át nagy nemzetközi vállalatok adják. A koncentrált exportóri kör miatt Magyarország igencsak ki van szolgáltatva a nagyvállalatok termelés-szervezési döntéseinek. Az exportóri kör koncentrálttsága jelzi, hogy javítani kell a hazai kis- és középvállalkozások (kkv-k) versenyképességét, mert jelenleg csak korlátozottan képesek bekapcsolódni a globális termelési, szolgáltatási láncokba. Ráadásul a hazai munkavállalók 75%-át a kkv-k foglalkoztatják, ezért külpiacon lépésük segítségével nem csupán az export bővülése és stabilitása, hanem a hazai foglalkoztatottság is növelhető. Az exportóri kör bővítése és kiegyensúlyozottabbá tétele érdekében a jelenlegi 2500-3000 exportképes magyar kkv számát 2018-ra legalább 12000-re kívánjuk emelni.

A magyar export áruszerkezete viszonylag stabil és korszerű. A globális válság nem változtatott azon, hogy elsősorban a gépipari termékek adják a magyar kivitel több mint felét. Ezen belül is meghatározó árucsoportok az elektromos gépek, berendezések, készülékek, járművek és ezek alkatrészei. Ugyanakkor az átlagosnál dinamikusabban bővült a gyógyszer-, műszer-, gumi-, műanyag és vegyipari termékek, valamint az élelmiszerek közül elsősorban a húsipari termékek exportja.

4.1.2. Beruházás-ösztönzés és „újraiparosítás”

A termelő beruházások megvalósítása és a telephelyek kiválasztása általában vállalati stratégiai döntéseket és elköteleződést feltételeznek, ezért a beruházások dinamikus bővülése a GDP hosszú távú növekedését is megalapozza. A sikeres beruházások növelik a foglalkoztatottságot, tovagyűrűző közvetett hatásaként pedig elősegítik a képzés, az infrastruktúra és a beszállítói hálózat fejlődését.

2005 és 2012 között a magyar beruházási ráta a GDP 22,8%-áról a 17,4%-ára esett vissza. A 2012-es érték nemcsak regionális szinten volt alacsony, hanem az uniós átlagtól is elmaradt. Ráadásul a válság megmutatta, hogy a beruházási ráta alacsony szintje mellett a hazai ipar szerkezete is kockázatokat rejt. Az alacsony hozzáadott értéket termelő, nagy arányban bérelt munkaerőt foglalkoztató összeszerelő üzemek a válság hatására gyorsan és nagy tömegben települtek át az alacsonyabb munkabéru országokba. Ahhoz, hogy a magyar folyó fizetési mérleg többlete tartósan fennmaradjon, erős, versenyképes, modern szerkezetű iparra van szükség. Magyarország Kormánya ezért meghirdette az „újraiparosítás” politikáját – összhangban az Európai Bizottság EU 2020 stratégia megvalósítását elősegítő iparfejlesztési törekvéseivel –, amely nemcsak ipari termelésbővítést, hanem szerkezetváltást is jelent. A beruházások és a termelés bővítése mellett kiemelt cél lett a magasabb hozzáadott értékű tevékenységek felé történő elmozdulás, ezért a külföldi működő tőke-beáramlás ösztönzésén kívül előtérbe került az innovatív iparágak, a kutatóbázisok és a K+F tevékenység bővülésének támogatása. 2013-ra a beruházási ráta 18,1%-ra emelkedett, ami 2014-ben tovább növekszik.

Hazánk legjelentősebb befektetői:

Németország – járműipar, gépipar, elektronika, logisztika, élelmiszeripar

Amerikai Egyesült Államok – szolgáltató központ, járműipar, elektronika, fémipar (gyógyszeripar és biotechnológia, valamint K+F)

Franciaország – gyógyszeripar, elektronika, élelmiszeripar, járműipar, élelmiszeripar

Hollandia – elektronika, járműipar, szolgáltató központ

India – ICT, járműipar

Japán – járműipar, elektronika, vegyipar

Kína – elektronika, járműipar, vegyipar, ICT

Koreai Köztársaság – elektronika, járműipar

Nagy Britannia – szolgáltató központ, gyógyszeripar, orvosi műszer

Svájc – járműipar, élelmiszeripar

Olaszország - járműipar, gépipar, elektronika, feldolgozóipar, élelmiszeripar

Ausztria - feldolgozóipar, élelmiszeripar

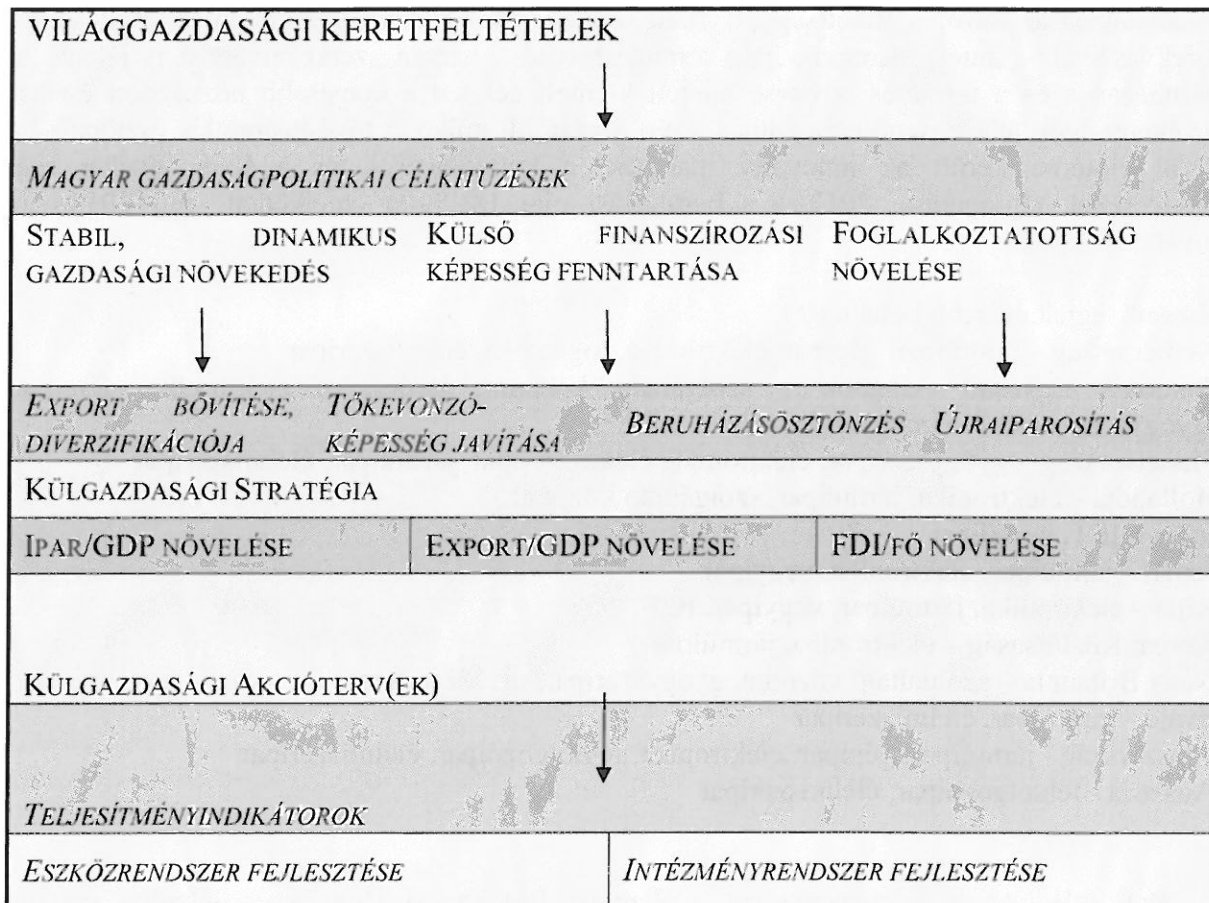
A fenti relációkban és ágazatokban a Nemzeti Befektetési Ügynökség jelenleg számos vállalattal áll tárgyalásban működő tőke-befektetések hazánkba telepítésének céljából. További potenciált látunk az arab-térségből (ingatlanfejlesztés, pénzügyek, környezetipar), Izraelből (ingatlan, feldolgozóipar, K+F és gyógyszeripar), Kanadából (feldolgozóipar, járműipar, K+F), és egyéb nyugat-európai relációkból érkező befektetések tekintetében (összes feldolgozóipari szektor, K+F, szolgáltatások). Ahogyan jelenleg is, úgy a közeljövőben egyaránt a járműipart, a szolgáltató szektort és az elektronikai iparágat véljük a legtöbb befektetési megkeresést eredményező iparágak hazánkban. Mindazonáltal proaktivitásunk arra is irányul a jövőben, hogy az ágazati befektetői portfóliót diverzifikálni tudjuk.

4.2. A végrehajtás sikerének mércéi

A fentiekből jól látható, hogy az Akcióterv számos ponton támogatja Magyarország Kormányának társadalom- és gazdaságpolitikai célkitűzéseit. Kiemelt jelentőségére tekintettel sikeres végrehajtása alapos előkészítést igényel. Az Akcióterv háttérintézményekre, külképviseletekre lebontva fogja tartalmazni az adott évben megvalósítandó feladatokat.

Az Akcióterv végrehajtásának sikerét világosan jelzi, ha Magyarország nemcsak abszolút értelemben (export-, ipar- és FDI-bővülés, a folyó fizetési mérleg egyenlegének javulása stb.), hanem nemzetközi összehasonlításban, versenytársaihoz viszonyítva is képes pozícióján javítani.

4.3. A külgazdaság-politika kapcsolata a gazdaságpolitikai célkitűzésekkel

4.4. Eszköz- és intézményrendszer

Magyarország Kormánya 2014-ben egységes külgazdasági irányítási rendszert hozott létre a Külgazdasági és Külügyminisztérium keretében, mivel a korábbi struktúra működési hatékonyságát csorbította, hogy a külgazdasági, külügyi és kultúrdiplomáciai felelősségi körök külön intézményekhez, illetve minisztériumokhoz (elsősorban a Külügyminisztériumhoz, a Nemzetgazdasági Minisztériumhoz, a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumhoz, illetve a Miniszterelnökséghez) tartoztak.

Az újonnan kialakított rendszerben a külképviseletek tekintetében ugyancsak egységes irányítás alakult ki, így javarészt minden ott dolgozó az adott nagykövet beosztottja lett, vagyis a szakdiplomata is a KKM vezetése alá kerültek. A külképviseletek vezetői az utasításokat közvetlenül a KKM-től kapják – amely a szakpolitikai kérdésekben folyamatosan egyeztet az érintett társmisztériumokkal – a gyors és hatékony információáramlás, illetve reakcióképesség érdekében. A szervezetrendszer átalakításával és a külgazdaság fókuszba kerülésével egy időben, egy év alatt a nagykövetségi kar háromnegyede is megújul. A külgazdasági célkitűzések elérése érdekében továbbá jelentősen, a jelenlegi 81-ről 134-re növekszik a külgazdasági attasék száma: a jövőben minden külképviseleten lesz legalább egy külgazdasági attasé, s egyes misszióknál akár kettő-három diplomatát is ezzel a feladattal bízunk meg. Mindemellett jelenleg 52 gazdasági vegyes bizottság (GVB) is segíti a fenti célok elérését.

A külgazdasági feladatokat ellátó legfontosabb támogató intézmények szintén a KKM felügyelete alá kerültek:

A Nemzeti Külgazdasági Hivatal 2014-től Nemzeti Befektetési Ügynökség néven új, az eddiginél hatékonyabb formában működik. A HIPA elsődleges feladata a külföldi vállalkozások magyarországi befektetéseinek ösztönzése, adminisztratív támogatása, tájékoztatása, valamint a beszállítói kapcsolatok erősítése a hazai kis- és középvállalkozásokkal.

Magyarország Kormánya nagy hangsúlyt fektet a magyar gazdaság teljesítményéhez és a foglalkoztatás növeléséhez ténylegesen hozzájáruló beruházások ösztönzésére, illetve arra, hogy a már megtelepedett vállalkozásokat biztosítsa együttműködési szándékáról. A bizalomerősítés kiemelt eszköze a Stratégiai Megállapodások 2012 júliusától folyamatosan kiépülő, 2014 novemberére már 52 partnerségi egyezsége magában foglaló rendszere. A stratégiai partnerek között hazai és külföldi tulajdonú termelő, illetve szolgáltató vállalatok egyaránt szerepelnek.

Exportfinanszírozási tevékenységük hatékonyabb ellátása érdekében Magyarország Kormány 2012-ben egy szervezetbe (EXIM) integrálta a két állami exporthitel-ügynökséget, a Magyar Export-Import Bank Zrt.-t (Eximbank) és a Magyar Exporthitel Biztosító Zrt.-t (MEHIB). Az EXIM szolgáltatásaihoz könnyebb hozzáférést kíván biztosítani a vállalkozások számára azáltal, hogy 2014 őszén kirendeltséget nyit 9 vidéki városban. A külgazdasági célokkal összhangban az EXIM folyamatosan növeli hitelezési aktivitását. Az EXIM hiteleinek túlnyomó részét (2013-ban a teljes hitelösszeg mintegy 70%-át) az Exportélénkítési Hitelprogramon (EHP) keresztül folyósítja, amelynek kezdeti (2012-es) 150 millió eurós éves keretösszegét fokozatosan, 1 milliárd euróra növelte 2014 márciusára. Az EXIM az EHP keretében többféle kedvező kamatozású refinanszírozási konstrukciót kínál a vállalkozásoknak: jelenleg középtávú (2–5 éves futamidejű) és rövid távú (2 évnél rövidebb futamidejű) export-előfinanszírozó, valamint export-utófinanszírozó és exportcélú beruházási

hitelt, exportcélú lízingrefinanszírozást, továbbá a refinanszírozási termékekhez kapcsolódó hitelfedezeti garanciát vehetnek igénybe.

Mindezek mellett az EXIM a magyar exportot egy, a Nemzetközi Pénzügyi Társasággal (IFC) megkötött egyezményen keresztül is támogatja. Ennek értelmében a magyar pénzügyi intézet 50 millió dollárral csatlakozik az IFC egymilliárd dolláros új, a fejlődő országok kereskedelmi bankjaiban részesedés vásárlására felhasználható pénzügyi alapjához. Magyarországnak több előnye is származhat a megállapodásból: a hozambevétel mellett könnyebbé válhat az ezekbe az országokba irányuló magyar export finanszírozása, valamint javulhat az információáramlás a helyi üzleti környezetről és lehetőségekről.

A magyar vállalkozások – s kiemelten a kkv-k – exportpotenciáljának erősítése céljából 2013-ban a Magyar Állam és a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara megalapította a Magyar Nemzeti Kereskedőház Zrt.-t (MNKH). Az MNKH 2013 októberében elindított Partner Programja révén kapcsolatot épít a versenyképes exporttermékek előállítására és szolgáltatások nyújtására képes hazai vállalkozásokkal, és széleskörű exporttámogatási szolgáltatásokat tesz elérhetővé számukra, beleértve a közvetítői tevékenységet, a partnerügyletek menedzselését az ajánlattól a leszállításig, valamint a finanszírozás támogatását. Az MNKH a 25 viszonylati kereskedőházból álló külföldi képviseleti hálózatán keresztül felméri a külpiazi keresleti viszonyokat, és segíti a hazai vállalkozásokat a megfelelő kereskedelmi partnerek megtalálásában.

A kereskedőházakéhoz hasonló feladatot lát el a 2011-ben – a Wekerle Tervvel összhangban – létrehozott Kárpát Régió Üzleti Hálózat Zrt. A hálózat fókuszát azonban a szomszédos országok képezik, s összesen 13 képviselettel van jelen Románia, Szlovákia, Szlovénia, Ukrajna, Szerbia és Horvátország területén. Az üzletfejlesztési irodák fő feladata a régió kis- és középvállalkozásai közötti gazdasági kapcsolatok erősítése, amely magában foglalja az exportpartner- és piackeresést, a helyi befektetési lehetőségek nyomon követését, valamint szakmai tanácsadást. A feladat 2015-től a KKM-hez kerül és a Magyar Nemzeti Kereskedőház Zrt. keretein belül újjászervezzük, melynek keretében további 9 irodát tervezünk nyitni Ausztriában.

5. Ágazati Prioritások

Az export során a gazdasági növekedéshez a keleti piacok felé történő nyitás lehetőségének, valamint a nyugati gazdasági kapcsolatok megtartásának és erősítésének iránya közt kell az egyensúlyt megteremteni. A stratégiai célok elérése során figyelmet kell fordítani a termékek diverzifikációjának elérésére is. A termékdiverzifikáció növelésének célja az egy-egy ország, vagy ország-csoport konjunkturális helyzetétől való függés csökkentése a nemzetgazdaság növekedése érdekében. A külgazdaság fejlesztése során többek között a következő ágazatokra célszerű összpontosítani:

5.1. Élelmiszeripar

Magyarország közép és hosszú távú Élelmiszeripari Fejlesztési Stratégiájában átfogó társadalompolitikai célként került megfogalmazásra a folyamatos élelmiszer export növekedés. Magyarország élelmiszeripari adottságai kiválóak, mind ökológia, mind genetikai és humán tekintetben is. Ennek ellenére, az élelmiszeripar helyzete az elmúlt tíz évben, az ágazati elemzések szerint, jelentősen romlott. Mindemellett az élelmiszer jellegű termékek export részesedése – a mezőgazdasági alaptermékekkel együttvéve - megőrizte jelentős szerepét. A kormány deklarálta elő kívánja segíteni az élelmiszeripar talpra állítását, versenyképességének javítását.

Export szempontjából az élelmiszeripar exportbevételéhez a húsfeldolgozás, az egyéb zöldség és gyümölcs feldolgozás és a baromfihús feldolgozás járul hozzá – 15-12-10 %-os részesedéssel. Ágazaton belüli export helyzetet vizsgálva már más a helyzet, a malátatermelés, a gyümölcsbor előállítás, a hobbiállat eledel gyártás és az egyéb zöldség és gyümölcs feldolgozás árbevételének több mint fele exportból származik. A kibocsátáshoz a húsos ágazatokon kívül a növényolaj és a tejtermékgyártás járul hozzá leginkább. A hazai előállítású sertéshús egy része (a minőségi termékek) keresett a külföldön. A Magyarországon előállított és feldolgozott baromfihúsok külföldi lehetőségei még kedvezőbbek. Fontos hazai exportcikk a vízi szárnyasok és a libamáj is.

5.2. Mezőgazdaság

Magyarország hagyományait tekintve kiváló adottságokkal rendelkező mezőgazdasági ország. A hazai mezőgazdasági területek 57%-os aránya az unióban magasnak számít. A magyar mezőgazdaság külkereskedelme az elmúlt években folyamatosan bővült, köszönhetően elsősorban a gabona- és olajos növények exportteljesítményének. 2013-ban Magyarország az unió mezőgazdasági kibocsátásának 2%-át állította elő. A legfontosabb kitörési pontot a zöldség- és gyümölcstermesztés jelentheti.

5.3. Infokommunikáció

Az IT-szektor a magyar gazdaság egyik húzóágazata, mely a válság éveit is bővíteni tudott. A közvetlenül szoftverfejlesztési területen, vagy hozzá kapcsolódó szolgáltató központokban foglalkoztatottak száma jelenleg meghaladja a 37 ezret. Az információ-technológia újításai folyamatos változásban tartják a szektort, valamint az infokommunikációs technológia használatát a háztartásokban, a cégeknél és a közigazgatásban is. Ebbe a kategóriába tartoznak a kiadói tevékenység, a film, videó, televízió műsor gyártása, műsor-összeállítás, távközlés, az információs szolgáltatás, valamint az információ-technológiai szolgáltatások is.

5.4. Vízgazdálkodás, hulladékkezelés

A magyar környezetvédelmi iparban felhalmozódott fejlett technológiák és innovatív megoldások alkalmazásának hazai gyakorlata a külföldön való fokozottabb megjelenés lehetőségét vetíti elő olyan területeken, mint a víztermelés, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, hulladékgyűjtés, hulladékanyag hasznosítás, vagy egyéb hulladékkezelés.

5.5. Szolgáltatások

Kitörési pontként azonosítottuk a versenyképes mérnöki szolgáltatásokat a környezet ipari, mezőgazdasági, építőipari, gépipari technológiák tudásexportjában.

5.6. Járműipar

A közúti járműipar Magyarország egyik legmeghatározóbb ágazata. Az elmúlt évtizedekben komoly átalakuláson ment keresztül a hazai autóipar, egymás után telepedtek le a világ meghatározó gyártói és beszállítói. A magyar gazdaság zászlóshajójaként számon tartott autóipar jelenleg több mint 700 járműipari céggel működik, és közel 137 ezer munkavállalót foglalkoztat. A járműgyártás bruttó hozzáadott értéke 2013-ban a teljes nemzetgazdasági hozzáadott érték 4,2%-át érte el. A járműgyártás termelési értéke tavaly 5.401,4 milliárd forintot ért el, ami a teljes feldolgozóipari termelés 24,4%-át tette ki. A járműgyártás értékesítésének több mint 9/10-e külföldre irányul. Az alág dinamikus növekedése elsősorban a közúti gépjárművek gyártásának köszönhető.

A jármű-, és gépipar területén kiemelt szereppel bír a K+F és innováció, melyekben a hazai szakértelem lehetőségeinek kihasználása létfontosságú. A külföldi tőke-befektetésekből megvalósult nagyberuházások következtében a járműgyártás térnyerése kiemelkedő volt az utóbbi években.

5.7. Gyógyszeripar, egészségipar

Az egészségiparban a már ma is tradicionálisan erős hazai gyógyszergyártás mellett jelentős, még részben kihasználatlan külföldi lehetőségekkel rendelkeznek a gyógyító-megelőző és rehabilitációs szolgáltatások, az oktatási kapacitások kihasználása, a kiszolgáló- és háttérágazatok (orvostechnikai eszközök), az ezeket megalapozó kutatások, az egészségtudatos életmódhoz kapcsolódó termékek gyártása.

Az egészségipar fogalmába értendő gyógyturizmus kiváló lehetőségeket biztosít az egyedülállóan gazdag termálvízkinccs gyógyászati-rehabilitációs célú felhasználására, tehát a szűkebben értelmezett gyógyturizmus balneológiai és fogászati szolgáltatásokkal is kiegészíthető.